

به کارگیری استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (RDA) در عملیاتی سازی مدیریت دانش بر اساس مدل نوناکا و تاکه اوچی

فاطمه پازوکی^۲

محسن حاجی زین العابدینی^۳

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف تبیین به کارگیری استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) در حوزه مدیریت دانش سازمانی انجام شده است.

روش: در پژوهش حاضر با توجه به تأکید مشترک مدیریت دانش و رویکردهای نوین سازماندهی بر دانش‌مداری، عناصر مرتبط با سازماندهی توصیفی در مدل «نوناکا و تاکه اوچی» به عنوان یکی از پرکاربردترین مدل‌های مدیریت دانش در پیوند با استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) بررسی شده است. همچنین عناصر هسته آردی‌ای، برای بهره‌گیری در چرخه مدیریت دانش سازمانی پیشنهاد شده است.

یافته‌ها: نتایج این مطالعه نشان داد که مفهوم سازماندهی در مدل‌های گوناگون مدیریت دانش نهادینه شده است و با تمرکز بر این موضوع می‌توان جنبه‌ای عینی و عملیاتی به آن بخشید. همچنین به نظر می‌رسد که آردی‌ای نیز در فرایند مدیریت دانش به یکدست‌سازی، انسجام و در نتیجه بازیابی بهتر اطلاعات سازمانی کمک قابل توجهی بنماید که این امر با تأکید بر به‌کارگیری آردی‌ای در مخازن دانش سازمانی انجام خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: مدیریت دانش، سازماندهی دانش، استاندارد توصیف و دسترسی به منبع، آردی‌ای، نوناکا، تاکه اوچی

1. Resource Description and Access (RDA)

۲. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا و رئیس اداره استاندارد نهاد کتابخانه‌های

عمومی کشور، f.pazooki@alzahra.ac.ir

۳. عضو هیئت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی، zabedini@gmail.com

مقدمه

دانش تولید شده در سازمان، زمانی ارزشمندی واقعی خود را به دست خواهد آورد که به سرعت و سهولت قابل دستیابی باشد. برای همین منظور، روش‌های متفاوت و متنوع سازماندهی ایجاد شده و توسعه یافته است. هر اندازه که جامعه به صورت عینی و در قالب رویکردهای آموزشی، پژوهشی و کاربردی به سازماندهی اطلاعات بپردازد، به همان اندازه قادر است از دانش موجود در هر شکل و هر زمان استفاده کند (فتاحی، ۱۳۷۶).

اگرچه اغلب مفهوم سازماندهی دانش با سازماندهی اطلاعات مشابه فرض شده و ابزارهای سازماندهی اطلاعات را به نظام‌های سازماندهی دانش تعبیر می‌کنند اما باید توجه داشت که سازماندهی دانش مفهومی متمایز و در عین حال مرتبط با سازماندهی اطلاعات و یا نظام‌های مدیریت اطلاعات بوده و شیوه‌ای سودمند برای تأثیرگذاری بر سازمان و منابع انسانی به شمار می‌رود. بر این اساس، سازماندهی دانش به مجموعه فعالیت‌هایی از قبیل توصیف، نمایه سازی و طبقه‌بندی منابع دانش اطلاق می‌شود که توسط کتابداران، آرشیویست‌ها و متخصصان موضوعی بر مبنای نظام‌های دانش‌مدار صورت می‌پذیرد.

کتابداران با تلاش برای به دست آوردن دانش و سپس استفاده از آن برای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی، می‌توانند تصویری از آینده‌ای روشن در حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی ارائه دهند (پریخ، ۱۳۸۱). بنا بر اهمیت ذکر شده درباره مدیریت دانش و ضرورت توجه به سازماندهی در پیوند با مؤلفه‌های دانش برای نیل به اهداف سازمانی و اهمیت برنامه‌ریزی برای دسترس‌پذیرسازی آن، لازم است به الگوها و راهکارهای نوین سازماندهی اطلاعات و دانش توجه شود.

روش پژوهش

در این مطالعه، سازماندهی اطلاعات با رویکرد کتابداری در مدیریت دانش بررسی شده است. برای این کار از منظر قواعد جدید سازماندهی اطلاعات به فرایند مدیریت دانش پرداخته می‌شود تا مشخص شود آیا آردی‌ای ساز و کار لازم برای به کار گرفتن در مدیریت دانش را پیش‌بینی کرده است؟ بر این اساس، در این پژوهش تلاش شد تا در مرحله اول از میان مدل‌های مطرح در زمینه مدیریت دانش، مدلهایی که به موضوع سازماندهی اطلاعات

توجه داشته‌اند، انتخاب شوند. در مرحله بعد، مدل نوناکا و تاکه‌اوچی که یکی از مدل‌های مطرح و جامع در این حوزه و دارای پشتوانه پژوهشی در مطالعات انجام شده داخلی است مبنای بررسی قرار گرفت.

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های زیادی در مورد مدیریت دانش، مدیریت اطلاعات و سازماندهی اطلاعات انجام شده اما پژوهش‌هایی که به پیوندسازی میان این سه مقوله پرداخته باشند اندک است. بنت^۱ و دیگران (۲۰۰۳) در پژوهش خود نشان دادند که الگوی کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی (اف‌آر‌بی‌آر)^۲ با تعریف مفاهیم و روابط موجودیت‌های کتابشناختی سبب افزایش قابلیت جستجو و بازیابی و همچنین افزایش رضایت کاربران نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای می‌شود. همچنین سالو^۳ (۲۰۰۳) به تبیین ارتباط سازماندهی اطلاعات در بخش‌های مختلف چرخه سازماندهی اطلاعات پرداخته است.

سیلوا^۴ (۲۰۰۶) نشان داد که کتابخانه‌های رقومی با استفاده از الگوی کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی (اف‌آر‌بی‌آر) قابلیت راهبری جدیدی را با دسته‌بندی و خوشه‌بندی پیشینه‌های کتابشناختی به دست می‌دهند. میمنو^۵ و دیگران (۲۰۰۵) هم یک فهرست سلسله مراتبی بر اساس اف‌آر‌بی‌آر ایجاد کردند که این فهرست با استفاده از فهرست پرسوس^۶ در کتابخانه‌های رقومی ایجاد شد.

شاید بتوان مهم‌ترین پژوهش انجام شده در زمینه به‌کارگیری رویکردهای نوین سازماندهی اطلاعات در مدیریت دانش را پژوهش سالو (۲۰۰۹) دانست. در این پژوهش، با استفاده از معیارهای ارزیابی، آزمایش‌های کارآمدی روی ۳۰ نمونه در حالت آزمایشگاهی انجام شد و با

۱. Bennett

۲. Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR)

۳. Salo

۴. Silva

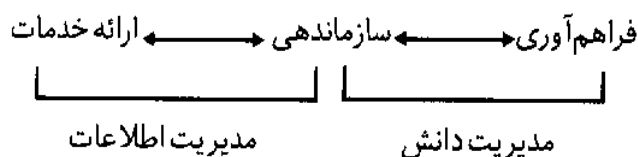
۵. Mimno

۶. Perseus

۴ کارشناس مصاحبه‌هایی به عمل آمد. در نتیجه، با نشان دادن نقاط چالشی در رابط کاربر نرم‌افزار دی. کالکشن^۱ شیوه‌هایی برای بهبود کارایی نظام پیشنهاد شد.

سازماندهی اطلاعات و مدیریت دانش

مدیریت دانش سازمانی شاید در ظاهر مقوله‌ای چندان مرتبط با سازماندهی اطلاعات به معنای خاص در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (علم اطلاعات و دانش‌شناسی) به نظر نرسد اما با دقت در مفاهیمی که میان این دو حوزه وجود دارند می‌توان به اهمیت هریک از آن‌ها در حوزه دیگر پی برد. چرا که اساساً آنچه ناظر به عملکرد حرفه‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی است به دو جنس «مدیریت دانش» و «مدیریت اطلاعات» تعلق دارد. حری (۱۳۸۳) با ذکر این نکته، تصویر ۱ را برای روشن نمودن حدود این عملکرد ارائه کرده است:

تصویر ۱: پیوند مدیریت دانش و مدیریت اطلاعات در فرایند عملکرد کتابخانه (حری، ۱۳۸۳)

مهم‌ترین عنصر در این پیوند را می‌توان وجود مفهوم «مدرک^۲» دانست که در سازماندهی اطلاعات و مدیریت دانش مشترک است؛ زیرا هدف مدیریت دانش نیز ثبت و ضبط اسناد و مدارکی است که هریک به گونه‌ای حاوی پیامی سازمانی باشند و در تلاش است تا آن را به نحوی که پیام موجود در آن به راحتی قابل بازیابی باشد، عرضه کند. مدل‌های متعددی برای تبیین فرایند مدیریت دانش ارائه شده از جمله مدل مک‌الروی^۳، مدل بک‌من^۴، مدل 7C، و مدل نوناکا و تاکه‌اوچی. در برخی از این مدل‌ها عنصر سازماندهی

۱. D.Collection

۲. باید توجه داشت که مفهوم عام مدرک در اینجا مد نظر است و متفاوت از مفهوم مدرک (Item) در الگوی کارکردی پیشنهادی کتابشناختی است.

۳. McElroy

۴. Beckman

به صورت مشخص و عینی آورده شده و در برخی دیگر به این عنصر به روشنی اشاره نشده. البته، با قدری دقت و کنار زدن هاله ابهام می‌توان عنصر سازماندهی را از فحوای بخشی از مدل دریافت. افزاره (۱۳۸۴) در مقاله‌ای مفصل و به روش تطبیقی انواع مدل‌های مدیریت دانش را گردآوری و مقایسه کرده است.

استانداردهای سازماندهی اطلاعات و مدیریت دانش

گردآوری، سازمان‌دهی و انتقال دانش به فرایندهایی نیاز دارد که بهترین آن فرایندی است که دانش از حالت ذهنی به عینی و از حالت شخصی به جمعی تبدیل شود تا قابل مدیریت باشد (حسن‌زاده، ۱۳۸۶). در مدیریت دانش سازماندهی مفهومی عینی و خاص می‌یابد. این عنصر باید به‌صورتی وارد فرایند مدیریت دانش شود که با توجه به ظرفیت‌های خاص به عینیت در آوردن دانش سازمانی، آن را دسترس‌پذیر و روشن نماید. این امر بدون در نظر گرفتن پایگاه‌های دانش سازمانی در قالب مخازن سازمانی به‌عنوان پایگاه‌های دسترس‌پذیر و ساختارمدار برای دانش سازمانی قابل تصور نخواهد بود (زاهدی، ۱۳۸۹؛ سالو، ۲۰۰۹). در واقع می‌توان ادعا کرد که مخازن دانشی که در مدیریت دانش استفاده می‌شوند، نوعی انبارهای اطلاعاتی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی هستند با کارکردهای ویژه مدیریت دانش. بررسی مخازن سازمانی دانش، نشان می‌دهد که بدون سازماندهی اطلاعات و دانش، دسترسی به منابع اطلاعاتی مقدور نیست. در واقع، فراداده^۱ حلقه واسط میان مدیریت دانش در محیط نرم‌افزاری و سازماندهی اطلاعات است. طبیعی است که برای تدوین فراداده (همانند آنچه در محیط رقوم‌سازی اطلاعات انجام می‌شود) نیاز به استانداردسازی محتوای مدارک (دانش عینی‌شده) است. فراداده‌ها در محیط کتابخانه‌ای بر اساس قواعدی چون انگلوماریکن و «توصیف و دسترسی به منبع» تهیه می‌شوند. اگر فراداده را بخشی مهم از فرایند پردازش دانش سازمانی به حساب بیاوریم، جایگاه قواعد استاندارد تهیه فراداده‌ها چون قواعد توصیف و دسترسی به منبع مشخص می‌شود. از این رو می‌توان از استانداردهای موجود (قواعد فهرست‌نویسی و تولید فراداده) که سال‌ها امتحان خود را در محیط اطلاعاتی بدون پس داده‌اند

بهره گرفت. استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) که حاصل نگاه جدید و دانشی به دنیای اطلاعات و دانش است، چنین ادعایی دارد و بر حسب آموزه‌های تصریح شده‌ی خود، مدعی تسهیل امور اطلاعاتی و دانشی در سازمان‌ها است (کفایشان و فتاحی، ۱۳۹۰).

مدیریت دانش مبتنی بر استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای)

زمینه ایجاد آردی‌ای با تغییر در نیازها و نگرش جدید کاربران در ساختار فهرست‌های کتابخانه‌ای پدید آمد. چرا که فهرست‌های کتابخانه‌ای از رویکرد نظام‌مدار به سوی رویکردهای کاربرمدار حرکت کردند و کاربر و نیازهای او در اولویت اصلی قرار گرفت (حاجی‌زین‌العابدینی، ۱۳۹۱). با ظهور الگوی کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی (اف‌آربی‌آر) این روند قوت گرفت و پس از آن استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) ارائه شد (فتاحی، ارسطویور، ۱۳۸۹). این استاندارد مجموعه‌ای جامع از دستورالعمل‌ها و رهنمودها برای فهرستنویسی (توصیف و دسترسی) همه انواع منابع اطلاعاتی است که جایگزین (نه به منزله حذف) قواعد پیش از خود، یعنی قواعد انگلوامریکن می‌شود (طاهری، ۱۳۸۹). از ضرورت‌های دیگری که طراحی آردی‌ای را شکل داد مستقل بودن و محدود نبودن آن به قالب و محیط خاص است. برخلاف قواعد پیشین فهرستنویسی یعنی قواعد انگلوامریکن که بیشتر به نمود و منبع در دست فهرستنویسی توجه داشته و قواعدی را برای سازماندهی آن‌ها پیشنهاد می‌کرد، آردی‌ای با تکیه به بنیان‌های روابط اف‌آربی‌آر، بر اصل، منشاء و زنجیره دانش (تا ایده اولیه «اثر») معطوف است. تفاوت دیگر آن‌که در قواعد قبلی منابع در قالب‌های گوناگون به صورت مجزا بررسی و در درجه نخست نوع منبع (قالب) آن تعیین می‌شد و با توجه به آن بقیه روند توصیف انجام می‌گرفت. در حقیقت می‌توان گفت که مبنای توصیف و در مفهوم کلی سازماندهی، دانش عینی و محدود به قالب خاص بود و دانش ضمنی مورد غفلت قرار می‌گرفت. اما در قواعد جدید و رویکردهای نوین سازماندهی همانند الگوی اف‌آربی‌آر تلاش شد تا این نقیصه برطرف شود و با مبنا قرار دادن «اثر» در توصیف و تحلیل روابط میان منابع به نوعی به دانش ضمنی در کنار دانش عینی توجه می‌شود.

بدین ترتیب می‌توان صلاحیت و شایستگی این قواعد را در فرایند مدیریت دانش که به هر دو نوع دانش عینی و ضمنی توجه دارد مورد تأکید قرار داد و به نظر می‌رسد می‌توان از آن در محیط مدیریت دانش بهره گرفت.

تطبیق مدل نوناکا و تاکه اوچی و آردی‌ای

مدل‌های متعددی برای تبیین فرایند مدیریت دانش ارائه شده از جمله مدل مک الروی، مدل بک من، مدل 7C، نوناکا و تاکوچی و دیگر موارد. در برخی از آن‌ها عنصر سازماندهی به صورت مشخص و عینی آورده شده و در برخی از آن‌ها در این باره به صورت مشخص و روشن اشاره نشده ولی با دقت و کنار زدن هاله ابهام می‌توان عنصر سازماندهی را از فوهای بخشی از مدل دریافت. افزاره (۱۳۸۴) در مقاله‌ای مفصل و به روش تطبیقی انواع مدل‌های مدیریت دانش را گردآوری و مقایسه کرده است. یکی از مهمترین مدل‌هایی که به سازماندهی اطلاعات توجه زیادی کرده، مدل نوناکا و تاکه اوچی است. در این مدل، فرایند اشتراک در قالب یک چرخه مداوم و پیوسته ترسیم شده است (شول و دیگران^۱، ۲۰۰۳). این الگو ابتدا در سال ۱۹۹۱ مطرح و در سال ۱۹۹۵ به شکل گسترده‌تری در کتاب «شرکت‌های دانش‌آفرین» (نوناکا و تاکه اوچی، ۱۳۸۵) به تصویر کشیده شد. در این الگو، تعاملی پویا که دانش در آن از طریق یک فرایند چرخه‌ای منتقل می‌شود، نشان داده می‌شود.

برای درک بهتر رابطه بین مدل نوناکا و تاکه اوچی و آردی‌ای، لازم است نخست توضیح مختصری درباره چهار مرحله این الگو ارائه شود. این الگو دارای چهار مرحله کلی شامل اجتماعی‌سازی (تبدیل دانش ذهنی به ذهنی)، برونی‌سازی (ذهنی به عینی)، ترکیب (عینی به عینی) و درونی‌سازی (عینی به ذهنی) است. در این چارچوب، جامعه‌پذیری، فرایند اشتراک دانش است، برونی‌سازی، فرایندی است که طی آن، آنچه فرد می‌داند، عینی می‌شود. در فرایند ترکیب، منابع متعدد دانش عینی، برای خلق دانش جدید، با یکدیگر ترکیب می‌شود. در نهایت، فرایند درونی‌سازی، دانش عینی را درونی می‌کند (آنکائول، ۲۰۰۷، نقل شده در شریف، ۱۳۸۷). در ادامه توضیح مختصر در مورد هر چهار مرحله ارائه می‌شود:

اجتماعی‌سازی (ذهنی به ذهنی): شیوه اجتماعی، به عنوان فرایند اشتراک تجربه‌ها شناخته می‌شود. پیامد آن، خلق دانش ذهنی و شکل‌گیری الگوهای راهنماها، وجین، تشکیل جلسه های حل مسئله و یا تهیه پایگاه متخصصان در یک زمینه خاص است. این شیوه، تجربه

۱. Shull, et. al.

و دانش ذهنی را به دانش عیان تبدیل و بستری را برای به اشتراک گذاری دانش در هر زمان که نیاز باشد، فراهم می‌کند. در رابطه با این شیوه، ابزارها و فناوری‌های مرتبط با همکاری و ارتباطات مانند اینترنت نقش بسیار مهمی دارند.

ترکیب (عینی به عینی): ترکیب، فرایند قاعده‌مند ساختن مفاهیم در قالب نظام دانش است. این شیوه تبدیل دانش، مواردی همچون تلفیق اشکال مختلف دانش عینی را در بر می‌گیرد. موارد مطرح در رابطه با این شیوه، عبارت است از: تهیه کتابشناسی‌های تخصصی، فهرست‌ها و بروشورهای اطلاعاتی برای معرفی منابع.

برونی‌سازی (ذهنی به عینی): برونی‌سازی فرایندی است که طی آن دانش ذهنی، در قالب مفاهیم عینی بیان می‌شود. در این شیوه، دانش ذهنی در قالب‌های مختلفی همچون استعاره، قیاس، مفاهیم، فرضیه و یا الگو، به دانش عینی تبدیل می‌شود (نوناکا، تاکه اوچی، ۱۳۸۵). از این روش می‌توان در برنامه‌های آموزشی کتابخانه‌ها بهره گرفت. از دیگر شیوه‌های برونی‌سازی، خلق اثری عینی است. انتشارات گوناگون مانند دستورالعمل‌ها، بروشورها و راهنماها نمونه بارزی از این شیوه است.

درونی‌سازی (عینی به ذهنی): درونی‌سازی، فرایندی است که طی آن دانش عینی در قالب ذهنی، تجسم می‌یابد. به عبارت دیگر، اطلاعات کسب شده در ترکیب با دانسته‌های پیشین پردازش شده و به دانسته جدید، با دانش ذهنی فرد تبدیل می‌شود. شرکت در سمینارها و کنفرانس‌ها، نشست‌های علمی و مطالعه نشریات حرفه‌ای در این خصوص حائز اهمیت است. نشست‌ها و گردهمایی‌های منظم و هدفمند در رابطه با بحث‌ها و فعالیت‌های حرفه‌ای، مطالعه جمعی، گزارش و تحلیل نتایج به درونی‌سازی و خلق دانش در ذهن کمک زیادی می‌کند (خاتمیان‌فر و پریخ، ۱۳۸۶).

پس از آشنایی با چهار مولفه مدل نوناکا و تاکه‌اوچی، کار واکاوی قواعد و عناصر موجود در قواعد آردی‌ای و انطباق آنها با مدل مورد نظر آغاز می‌شود. در این مرحله ابتدا، شیوه تبدیل دانش بر اساس مدل نوناکا و تاکه‌اوچی معین شده و بعد از آن عناصر مرتبط در قواعد آردی‌ای استخراج و نتیجه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: عناصر هسته آردی‌ای در پیوند با حلقه‌های مدل نوناکا و تاکه‌اوچی

RDA element	بستر سازمانی	تبدیل دانش
Numbering of serials/ Numeric and/or alphabetic designation of first issue or part of sequence* / Chronological designation of first issue or part of sequence* / Chronological designation of last issue or part of sequence* / Chronological designation of last issue or part of sequence* / Alternative numeric and/or alphabetic designation of first issue or part of sequence/ Alternative chronological designation of first issue or part of sequence/ Alternative numeric and/or alphabetic designation of last issue or part of sequence/ Alternative chronological designation of last issue or part of sequence	انتشار نشریه	بروزی سازی (ذهنی به ذهنی)
Generation/ Generation of audio recording/ Generation of digital resource Generation of microform/ Generation of motion picture film/ Generation of videotape Location of conference, etc/ Number of a conference, etc.* .	خط مشی برگزاری سمینار درون سازمانی	
Generation/Generation of audio recording/ Generation of digital resource/ Generation of microform/ Generation of motion picture film/Generation of videotape	وضعیت برگزاری بر اساس نظر سنجی	
ISSN of series+ / Numbering within series* / Title proper of subseries* Parallel title proper of subseries/ Other title information of subseries/ Parallel other title information of subseries/ Statement of responsibility relating to subseries/ Parallel statement of responsibility relating to subseries/ ISSN of subseries / Numbering within subseries*	نشریه الکترونیکی	
Mode of issuance+ /Frequency+ / Identifier for the manifestation */ Name of the corporate body/ Preferred name for the corporate body */ Variant name for the corporate body/ Place associated with the corporate body/ Edition statement	گزارش	
Identifier for the manifestation */ Copy right/ Terms of availability/ Contact information/ Restrictions on access/ Restrictions on use/ Uniform Resource Locator+ / Status of identification+ / Source consulted+ / Title of the person* / Fuller form of name* /Other designation associated with the person*	نظام پیشنهادات	
Extent	آموزش الکترونیکی	دروزی سازی (ذهنی به ذهنی)
Note on title+ / Note on statement of responsibility Note on edition statement	مقالات سودمند	

RDA element	بستر سازمانی	تبدیل دانش
Production statement /Place of production/ Parallel place of production / Producer's name/ Parallel producer's name / Date of production *//Publication statement/ Place of publication *// Parallel place of publication/ Publisher's name * / Parallel publisher's name/ Date of publication *// Distribution statement/ Place of distribution *// Parallel place of distribution / Distributor's name *// Parallel distributor's name / Date of distribution *//Manufacture statement / Place of manufacture *// Parallel place of manufacture/ Manufacturer's name* / Parallel manufacturer's name/ Date of manufacture *//Custodial history of item/Note on numbering of serials/Note on production statement/Note on publication statement/Note on distribution statement/Note on manufacture statement/Note on copyright date/Note on series statement/Note on frequency/Note on issue, part, or iteration used as the basis for identification of the resource +	دسترسی به کتابها و دسترس‌پذیر کردن متن نشریات	
Key title + / Abbreviated title +// Statement of responsibility /Statement of responsibility relating to title proper *// Date associated with the corporate body *// Date of conference, etc./ Date of establishment/ Date of termination/ Associated institution * / Other designation associated with the corporate body *// Language of the corporate body// Address of the corporate body// Field of activity of the corporate body// Corporate history// Identifier for the corporate body *// Name of the place/ Preferred name for the place +// Variant name for the place	صورت جلسات کمیته‌ها و شوراها در سازمان	اجتماعی سازی (ذهنی به ذهنی)
Applied material / 3.2 Media Type / 3.3 Carrier Type / Extent 3.4	خط مشی گروه‌های هم‌عمل	
Custodial history of item/ Generation / Generation of audio recording / Generation of digital resource/ Generation of microform/ Generation of motion picture film/ Generation of videotape	تشکیل جلسات حل مسئله	
Immediate source of acquisition of item/ Identifier for the item/ Note/ Sound characteristic/ Type of recording/ Recording medium	نشستهای رسمی	
Statement of responsibility/ Title/ Edition statement/ notes	خط مشی کارآموزی / بدو استخدام	تک‌نیتی به تک‌نیتی
Equipment or system requirement/ Item-specific carrier characteristic/ Item-specific carrier characteristic of early printed resource/ Note/ Note on extent of manifestation/ Note on dimensions of manifestation/ Note on changes in carrier characteristics / Note on extent of item/ Note on dimensions of item/ Title of the person* / Fuller form of name* / Other designation associated with the person*	گروه بحث درون کتابخانه‌ای	
Designation of edition *// Edition statement	فهرست، کتابشناسی	
All in Core Elements	کتابشناسی	
Custodial history of item	بروشور	
Note on extent of manifestation/ Note on dimensions of manifestation/ Note on changes in carrier characteristics/ Note on extent of item/ Note on dimensions of item/ Equipment or system requirement/ Item-specific carrier characteristic/ Item-specific carrier characteristic of early printed resource/ Note	ایترانت (درون سازمانی)	

در فرایند اجتماعی سازی در مدل نوناکا و تاکه اوچی، کارکرد اصلی آن یعنی اشتراک تجربه ها مطرح می شود. بر این اساس فرایندهایی در این کارکرد مطرح می شود که به نوعی به اشتراک یافته های میان افراد دانشی سازمان کمک کند. صورت جلسات کمیته ها و شوراها، خط مشی کارگروه ها و جلسات حل مسأله و نشست های رسمی، خط مشی ها و همچنین گروه بحث درون کتابخانه ای از جمله مصداق های این کارکرد به شمار می رود. با بررسی قاعده های پیشنهادی مختلف آردی ای موارد مرتبط شناسایی شد که در جدول ۱ آمده است.

برای توصیف و ثبت موارد مرتبط با این مورد قواعد پیشنهادی زیر استخراج شده است و می تواند برای توصیف مرتبط با هر یک از موارد فوق مورد استفاده قرار گیرد. [2.3.9](#) عنوان اصلی، [2.3.10](#) عنوان اختصاری (سرنام)، [2.4](#) شرح مسئولیت، [2.4.2](#) شرح مسئولیت مرتبط با عنوان مرجح، [11.4](#) تاریخ های مرتبط با تنالگان، [11.4.2](#) تاریخ برگزاری همایش، [11.4.3](#) تاریخ تأسیس، [11.4.4](#) تاریخ خاتمه، [11.5](#) سازمان مرتبط، [11.7](#) سایر مشخصه های مرتبط با تنالگان، [11.8](#) زبان تنالگان، [11.9](#) نشانی تنالگان، [11.10](#) حوزه فعالیت تنالگان، [11.11](#) تاریخ تنالگان، [11.12](#) شناسه برای تنالگان، [16.2](#) نام مکان، [16.2.2](#) نام مرجح برای مکان، [16.2.3](#) نام متفاوت برای مکان، [3.7](#) منابع عملی، [3.2](#) گونه (نوع) رسانه، [3.3](#) گونه (نوع) محمل، [3.4](#) گستره و دیگر موارد که در جدول آمده است.

در فرایند برونی سازی (ذهنی به عینی) مدل تأکید بر آن است که دانش ذهنی در قالب مفاهیم عینی بیان شود. بهره گیری از قالب های مختلف مانند استعاره، قیاس، مفاهیم، فرضیه و یا الگوها در این بخش قرار می گیرند و شامل زمینه های سازمانی مانند انتشار نشریه اعم از چاپی یا الکترونیکی، خط مشی برگزاری سمینار درون سازمانی، وضعیت برگزاری بر اساس نظر سنجی، گزارش و نظام پیشنهادات و انتقادات است. قاعده های مرتبط با تهیه پیشینه از این کارکرد در ادامه آمده است:

۲،۶. شماره گذاری پیوندها، شماره گذاری و/یا الفبایی کردن نخستین شماره یا بخشی از مسلسل، تعیین تاریخی نخستین شماره یا بخشی از مسلسل، شماره گذاری و/یا الفبایی کردن آخرین شماره یا بخشی از مسلسل، تعیین تاریخ انتشار آخرین شماره یا بخشی از مسلسل، شماره گذاری و/یا الفبایی کردن جایگزین/بدیل بخشی از نخستین شماره یا بخشی از مسلسل، سهم بخش بندی متناوب تاریخ نخستین شماره یا بخشی از مسلسل، سهم بندی متناوب تاریخی

و/یا الفبایی آخرین شماره یا بخش مسلسل، سهم‌بندی متناوب تاریخ آخرین شماره یا بخش مسلسل و موارد دیگر که در جدول ۱ آمده است.

ترکیب (عینی به عینی): ترکیب، فرایند قاعده‌مند ساختن مفاهیم در قالب نظام دانش است. این شیوه تبدیل دانش، مواردی همچون تلفیق اشکال مختلف دانش عینی را در بر می‌گیرد و شامل مواردی از جمله:

فهرست، کتابشناسی، کتابشناسی، بروشور و اینترانت (درون‌سازمانی) است. عناصر مرتبط با آن مانند: تفکیک ویرایش‌ها (فیلد ویرایش)، یادداشت در مورد وسعت بیان، کلیه بلوک‌های کتابشناختی مرتبط با عناصر هسته، یادداشت در مورد ابعاد بیان، یادداشت در مورد تغییر در مشخصات محمل، تغییر در مورد وسعت مورد، تجهیزات یا سیستم مورد نیاز، مشخصه محمل منبع چاپ شده اولیه - مورد، مشخصه محمل منبع چاپ شده اولیه - مورد می‌توان نام برد. و اما در درونی سازی (عینی به ذهنی) که فرایندی است که طی آن دانش عینی در قالب ذهنی، تجسم می‌یابد. به عبارت دیگر، اطلاعات کسب شده در ترکیب با دانسته‌های پیشین پردازش شده و به دانسته جدید، با دانش ذهنی فرد تبدیل می‌شود که در کارکردهای آموزش الکترونیکی، فهرست مقالات سودمند، دسترسی به کتاب‌ها، دسترس‌پذیر کردن متن نشریات قابل ملاحظه است و قواعد زیر برای آن مناسب به نظر می‌رسد.

گستره، یادداشت عنوان، یادداشت شرح مسئولیت، یادداشت شرح ویرایش، شرح تولید، محل تولید (موازی)، تاریخ تولید، نام توزیع کننده، یادداشت تاریخ حق مؤلف، یادداشت شرح ساخت، یادداشت نسخه، بخش، یا قسمتی از متن که جهت تعیین هویت منبع استفاده و موارد دیگر.

بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله، از منظری جدید به مدیریت دانش سازمانی پرداخته که با هدف برقراری پیوند میان رویکردهای نوین سازماندهی اطلاعات و فرایندهای مدیریت انجام شده است. تمرکز مقاله، بر آردی‌ای بوده است و قابلیت‌ها و ظرفیت‌های این استاندارد برای به کارگیری در بستر مدیریت دانش سازمانی مورد تحلیل قرار گرفته است. این مطالعه نشان داد که مفهوم سازماندهی در مدل‌های گوناگون مدیریت دانش نهادینه شده است و با تمرکز بر این موضوع

می‌توان وجه‌ای عینی و عملیاتی به آن بخشید. چنانچه سالو (۲۰۰۹) در پژوهش خود نشان داد که بهره‌گیری از الگوی اف‌آر‌بی‌آر می‌تواند روند بازیابی اطلاعات در دی.اسپیس را بهبود بخشد. به نظر می‌رسد آردی‌ای نیز در پیوند با یافته‌های این پژوهش کمک قابل‌توجهی به یکدست‌سازی، انسجام و در نتیجه بازیابی بهتر اطلاعات سازمانی در فرایند مدیریت دانش می‌نماید. این امر با به کارگیری آردی‌ای در مخازن دانش سازمانی محقق خواهد شد. در این مطالعه تلاش شده است تا این تحلیل‌ها در بستر یکی از پر کاربردترین مدل‌های مدیریت دانش یعنی مدل نوناکا و تاکه‌اوچی انجام پذیرد و برخی از مهم‌ترین قواعد آردی‌ای در پیوند با هر یک از حلقه‌های این مدل ارائه شود. این مقاله از آن جهت حائز اهمیت است که فتح بابی برای پرداختن به چنین مباحثی محسوب می‌شود و با ادامه چنین پژوهش‌ها و مطالعات دیگر، زوایای بیش‌تر از این ارتباط روشن خواهد شد تا بدین ترتیب جایگاه کتابداران نیز برای ایفای نقش مؤثر در مدیریت دانش بیش از پیش تبیین شود.

پیشنهاد‌های پژوهش برای مطالعات آینده

پژوهش در این زمینه با توجه به نو و بکر بودن آن جای کار بسیار دارد تا زمینه‌های لازم برای به عینیت رساندن مفاهیم نظری ذکر شده تبیین شود. از جمله زمینه‌های پژوهشی که می‌توان به آنها پرداخت به شرح زیر است:

- بررسی به کارگیری آردی‌ای در نظام‌های دانشی مثل نظام اسکاس (SKOS)؛
- بررسی کاربرد آردی‌ای در نظام دانشی ناوارتا (۲۰۰۶) (مبتنی بر نمایه‌سازی)؛
- بررسی کارکردپذیری آردی‌ای در مدل‌های دیگر مدیریت دانش؛
- مطالعه موردی امکان‌سنجی به کارگیری آردی‌ای در سازمان‌های دانش‌مدار و دانش‌بنیان، و مخازن سازمانی.

در مجموع، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های عملیاتی و واقعی برای راستی‌آزمایی و اثبات کارآمدی و کارایی الگوها و قواعد جدید سازماندهی اطلاعات در بستر مدیریت دانش سازمانی از جنبه‌های گوناگون انجام گیرد.

فهرست منابع

- افرازه، عباس (۱۳۸۴). مدیریت دانش: مفاهیم، مدل‌ها، اندازه‌گیری و پیاده‌سازی. تهران: مؤلف.
- پریخ، مه‌ری (۱۳۸۱). مدیریت دانش: ابزاری برای ایجاد تحول در کتابخانه‌ها. فصلنامه کتاب. ش ۵۶، ۱۱۳-۱۲۶
- حاجی‌زین‌العابدینی، محسن (۱۳۹۱). [دنیای ناآرام سازماندهی اطلاعات](#). پایگاه خبری کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (لینا). سخن هفته شماره ۷۴. ۲۸
- حری، عباس (۱۳۸۳). مدیریت دانش و مدیریت اطلاعات در کتابداری. کتاب ماه کلیات. ش ۸۴، ۸-۱۱.
- حسن زاده (۱۳۸۶). مدیریت دانش: مفاهیم و زیرساخت‌ها. تهران: نشر کتابدار.
- خاتمیان‌فر، پریسا؛ پریخ، مه‌ری (۱۳۸۶). بررسی وضعیت و بسترهای به اشتراک‌گذاری دانش در سازمان کتابخانه‌های آستان قدس رضوی، در انطباق با الگوی نوناکا و تاکه اوچی. ج ۱۰، شماره ۴، ۸۴-۲۱۲.
- زاهدی، مهدی (۱۳۸۹). بررسی مخزن سازمانی دانشگاه فردوسی مشهد و سنجش میزان همخوانی آن با معیارهای تخصصی. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. استاد راهنما: دکتر مه‌ری پریخ؛ استاد مشاور: دکتر رحمت‌الله فتاحی. ۲۶-۴۲.
- شریف، عاطفه (۱۳۸۷). کاربرد هستی‌شناسی‌ها در نظام مدیریت دانش. کتابداری و اطلاع‌رسانی. ج ۳، ش ۱۱، ۱۰۱
- طاهری، مهدی (۱۳۸۹). بررسی تحلیلی کارکردپذیری استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) برای توصیف و سازماندهی مواد آرشیوی. گنجینه اسناد، شماره ۲۰، ۸۰-۹۴.
- فتاحی، رحمت‌الله (۱۳۷۶). آینده فهرست‌نویسی: فهرست‌نویسان حرف‌های زیادی برای گفتن دارند. فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱ (۲)، ۶۰-۷۲.
- فتاحی، رحمت‌الله؛ ارسطوپور، شعله (۱۳۸۹). تحلیل کارکردهای عناصر اطلاعاتی در پیشینه کتابشناختی: رویکردی نو به سازماندهی چند منظوره اطلاعات در فهرست‌های رایانه‌ای. مجموعه مقالات همایش رویکردها و راهکارهای نوین در سازماندهی اطلاعات انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، (تهران، ۱۶-۱۷ اسفند ۱۳۸۵). تهران: کتابدار.
- کفاشان، مجتبی؛ فتاحی، رحمت‌الله (۱۳۹۰). نظام‌های نوین سازماندهی دانش: وب‌معنایی، هستی‌شناسی و ابزارهای سازماندهی دانش عینی. فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی. ج ۱۴، شماره ۵۴. پیوسته. (بازدید: ۱۳۹۱/۱۰/۲۱) قابل دسترس در:

www.aqlibrary.ir/index.php?module=TWArticles&file=index&func=view_pubarticles&did=1157&pid=10

نوناکا، ایکوجیرو؛ هیروتاکا تاکه اوچی (۱۳۸۵). شرکت‌های دانش آفرین: چگونه شرکت‌های ژاپنی نوآوری را محقق می‌سازند. (ترجمه آناهیتا کاوه و سعید آنالویی). قم: سماء قلم.

- Beckman, T. J. (1999). The current state of knowledge management. In J. Liebowitz. Knowledge Management Handbook. New York: CRC Press.
- Bennett, R., Lavoie, B.F. and O'Neill, E.T. (2003), "The concept of a work in WorldCat: an application of FRBR", Library Collections, Acquisitions, and Technical Services, Vol. 27. No. 1, pp. 45-59.
- Graff, todd R. (2003). Introduction to Knowledge management: KM in business. Amsterdam: Butterwoth- Heinemann, 3.
- Luan, J., & Willett, T. (2000). Data Mining and Knowledge Management: A System Analysis for Establishing a Tiered Knowledge Management Model.
- Mimno, D., Crane, G. and Jones, A. (2005), "Hierarchical catalog records: implementing a FRBR catalog", D-Lib Magazine, Vol. 11 No. 10, available at: www.dlib.org/dlib/october05/crane/10crane.html.
- Mimno, D., Crane, G. and Jones, A. (2005), "Hierarchical catalog records: implementing a FRBR catalog", D-Lib Magazine, Vol. 11 No. 10, available at: www.dlib.org/dlib/october05/crane/10crane.html.
- Navaretta, Costanza. Bolettes Sandford. Pedersen and Dote Haltrup Hansen (2006). Language technology in knowledge-organization systems. New Review of Hypermedia and Multimedia, VOL. 12. NO.1, June 2006, 29-49.
- Nimer, Cory (2010). RDA and Archives. Retried Jan 05, 2011, from <http://saa.archivists.org/Scripts/4Disapi.dll/4DCGI/store/PDFs/conf/dc2010/Session604-Nimer.ppt>
- Nonaka, I., Takeuchi, H., (1995). "The Knowledge Crating Company-How Japanese Companies Create the Dynamics of innovation", Oxford University Press, Oxford.
- Oinas-Kukkonen, H., & Oinas, H. (2004). The 7C model for organisational knowledge creation and management. In 5th European Conference on Organizational Knowledge, Learning and Capabilities.
- Polani, M. (1966) Tacit Dimensis, New York; Anchor press
- Probst, G. J., Raub, S., & Romhardt, K. (1999). Wissen managen. Frankfurter Allg., Zeitung für Deutschland.
- Prosak. L. (2005) Tacit Dimensions, New York; Anchor. 1996.
- Ray, loye (lynn) (2008). Requirement for knowledge management: business driving information technology. Journal of knowledge management. Vol. 12. no. 3. retrieved from .www. emerald. com. (viewed: 3/11/2012)
- Report and Recommendations of the U.S. RDA Test Coordinating Committee, revised for public release (2011). [Online] Available at: <http://www.loc.gov/bibliographic-future/rda/source/rdatesting-finalreport-20june2011.pdf> (viewed: 30/6/2012)

- Rubenstein-Montano, B., Liebowitz, J., Buchwalter, J., McCaw, D., Newman, B., & Rebeck, K. (2001). A systems thinking framework for knowledge management. *Decision support systems*, 31(1), 5-16.
- Salo, D. (2009). Name Authority Control in in situational repositories. *Cataloging & Classification Quarterly*, 47 (3), 249-261.
- Santayana, G; Brown, S (1998). "Knowledge Management Problems, Promises, Realities, and Challenges", IEEE Press
- Soergel, Dagobert(2008). Digital libraries and knowledge organization. Pp 12. online available in <http://www.dsoergel.com/NewPublications/SoergelDigitalLibrariesandKnowledgeOrganization.pdf>
- Shull, Forrest et al. (2003). Knowledge-Sharing Issues in Experimental Software Engineering. Retrieved April 15, 2006, from www.cs.umd.edu/~basili/publications/journals/J92.pdf
- Silva, L., Goncalves, M.A. and Laender, A.H.F. (2006), "Evaluating a digital library self-archiving service: the BDBComp user case study", *Information Processing & Management*, Vol. 43 No. 4, pp. 1103-20.
- Sundaresan, Shankar, &Zhang, Zuopeng (2004). Facilitating Knowledge Transfer in Organizations through Incentive Alignment and IT Investment. In *Proceeding of the 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences*. Retrievd April 22th 2006, Online available at: <http://csdl2.computer.org/comp/proceedings/hicss/2004/2056/08/205680248c.pdf>
- Veiga e Silva, L., Goncalves, M.A. and Laender, A.H.F. (2006), "Evaluating a digital library self-archiving service: the BDBComp user.